

स्थानीय राजपत्र

जानकी गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड : ९

संख्या : ३

मिति २०८२/०८/१५

भाग-२

जानकी गाउँपालिकाको अति विपन्न तथा सिमान्तकृत समुदायका लागि नमुना आवास
कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८२

प्रस्तावना : नेपालको संविधान प्रदत्त आवासको हकलाई कार्यान्वयन गर्न जानकी गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने अति विपन्न तथा सिमान्तकृत वर्गका नागरिकहरूको संरक्षण, उत्थान, सशक्तिकरण र विकासका लागि त्यस्ता विपन्न परिवारहरूको लागि सुरक्षित आवास निर्माण र हस्तान्तरणको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न बाञ्छनीय भएकोले, जानकी गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७४ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो कार्यविधि बनाई लागु गरेको छ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम “जानकी गाउँपालिकाको अति विपन्न तथा सिमान्तकृत समुदायका लागि नमुना आवास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८२” रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

२.परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

(क) “आवास” भन्नाले कार्यक्रम निर्देशक समितिद्वारा स्वीकृत डिजाइन अनुसारका आवास एकाई सम्झनु पर्दछ।

(ख) “आवास एकाई” भन्नाले एक लाभग्राही परिवारले पाउने घर सम्झनु पर्दछ।

(ग) “कार्यक्रम” भन्नाले नागरिकहरूका लागि अति विपन्न तथा सिमान्तकृत वर्ग आवास कार्यक्रमलाई सम्झनु पर्दछ । यस शब्दले संघीय सरकार, प्रदेश सरकार वा अन्य निकायबाट गाउँपालिकाका नागरिकहरूका लागि आवास निर्माण गर्ने गरी प्रदान गरिने विशेष अनुदान वा छुट्टै कार्यविधि वा कानून वा शर्तहरू व्यवस्था नभएको गाउँपालिकाबाट कार्यान्वयन हुने गरी प्राप्त अनुदान सहितको कार्यक्रमलाई समेत जनाउने छ ।

(घ) “कार्यक्रम निर्देशक समिति” भन्नाले दफा १० बमोजिमको समितिलाई जनाउने छ।

(ङ) “कार्यपालिका ” भन्नाले जानकी गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(च) “कार्यालय” भन्नाले जानकी गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ।

(छ) “लाभग्राही” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम छनौट भएका लाभग्राही व्यक्तिहरूलाई सम्झनु पर्दछ।
“लक्षित वर्ग” भन्नाले दफा ३ बमोजिम पहिचान भएका लक्षित वर्गलाई सम्झनु पर्दछ ।

(झ) “गाउँपालिका” भन्नाले जानकी गाउँपालिका, कैलालीलाई सम्झनु पर्दछ।

(ञ) “अध्यक्ष” भन्नाले जानकी गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ।

(ट) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” जानकी गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद - २

लक्षित वर्गको पहिचान र कार्यक्रम कार्यान्वयन

३. लक्षित वर्गको पहिचान: (१) यस कार्यक्रमका लागि लक्षित वर्गको पहिचान देहायका आधारमा गरिने छ ।

(क) विगत देखि यस गाउँपालिकाको भौगोलिक क्षेत्रभित्र स्थायी रूपमा बसोबास गर्दै आएको तर,

(अ) नेपाल सरकारबाट सञ्चालित यस्तै कार्यक्रमबाट लाभ प्राप्त गरेका व्यक्ति लाभग्राही हुन नसक्ने ।

(आ) नेपाल सरकार वा सरकारी निकायको विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सडक अतिक्रमित क्षेत्र, खेल मैदान, औद्योगिक ग्राम, राष्ट्रिय वन क्षेत्र, राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्र वा यस्तै सरकारी निकायको स्वामित्वको जग्गामा अतिक्रमण गरी बसोबास गरेका लाभग्राही हुन नसक्ने ।

(ख) नेपाली नागरिक भएको,

(ग) नेपाल सरकारको विपन्न परिचय पत्र प्राप्त । नेपाल सरकारबाट परिचय पत्र उपलब्ध नगरुन्जेलसम्मका लागि वडा कार्यालयबाट स्थलगत सर्जिमिन गरी विपन्न प्रमाणित भएको,

(घ) स्थानीय वा नेपाल सरकारलाई बुझाउनु पर्ने राजश्व बुझाएको,

(ङ) यस कार्यविधिले अनुदान पाउने भनी तोके बमोजिमको घरमा बसोबास गर्दै आएको र एकाघरको परिवारको सदस्यको नाममा अन्यत्र पक्की वा बस्न योग्य घर नभएको,

(च) अपाङ्गता भएका व्यक्ति, असहाय, सीमान्तकृत जाती, अल्पसंख्यक जाती वा दलित जातीमा सूचीकृत भएको जाती प्राथमिकतामा पर्ने,

४. लाभग्राही छनौटको आधार: (१) लाभग्राही छनौट गर्ने प्रयोजनको लागि कार्यालयले सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सूचना आव्हान गरेपछि आवेदन दिएका परिवारको स्थलगत सर्भेक्षण गरिनेछ र देहायको आधारमा छनौट गरिने छ ।

(क) वडा कार्यालयबाट सर्भेक्षण गर्दा निवेदक बसोबास गरिरहेको घरको बनौट अनुसार अनुसूची-१ बमोजिम दिईएको अंक बमोजिम प्राथमिकता निर्धारण गरी लाभग्राही छनौट गरिनेछ । तर, अनुसूची - १ को क्रम संख्या ४, ५ र ७ मा शुन्य वा कुनै अंक प्राप्त नगर्ने निवेदकलाई लाभग्राहीको रूपमा छनौट गरिने छैन । सो को प्रतिवेदन सहित गाउँपालिकामा पठाउने ।

(ख) सबै भन्दा बढी अंक प्राप्त गर्ने परिवार देखि न्यूनतम ३५ अंक प्राप्त गर्ने परिवारको प्राथमिकता सूची प्रकाशन गरिने छ ।

- (ग) खण्ड (ख) बमोजिमको प्राथमिकताका आधारमा दफा १० बमोजिमको समितिले लाभग्राही छनौट गर्नेछ ।
- (घ) खण्ड (ग) बमोजिम लाभग्राहीको छनौट गर्दा एकल महिला, अनाथ बालबालिका, वृद्ध तथा अपाङ्गता भएका घरमुलीलाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ ।
- (ङ) सीमान्तकृत जाती, अल्पसंख्यक जाती वा दलित जातीमा सूचीकृत भएको जाती प्राथमिकतामा पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम छनौट गर्दा सगोलमा रहेका परिवारले एकमात्र आवास प्राप्त गर्ने छन् ।
५. **लाभग्राही सर्भेक्षण:** (१) दफा ४ बमोजिम लाभग्राही छनौट गर्दा कार्यालयले अधिकृत स्तरको कर्मचारीको संयोजकत्वमा प्राविधिक सहितको ३ सदस्यीय एक वा एक भन्दा बढी सर्भेक्षण टोली गठन गर्न सक्ने छ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको सर्भेक्षण टोलीले निवेदन दिएका परिवारहरूको सर्भेक्षण दफा ४ बमोजिमका आधारमा गर्नु पर्नेछ । यस कार्यको लागि कार्यालयले दफा ४ बमोजिमको सूचना सङ्कलन हुने गरी फाराम प्रयोग गर्न सक्ने छ ।
- (३) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि लाभग्राही सर्भेक्षण कार्यलाई पुष्टिकरण गर्न दफा १० बमोजिमको समितिले पुरै वा कुनै नमुना सर्भेक्षण गर्न सक्ने छ ।
६. **लाभग्राहीको सूची प्रकाशन:** दफा ५ बमोजिम सर्भेक्षण सम्पन्न भएको १५ दिन भित्र दफा १० बमोजिमको समितिले लाभग्राहीको छनौट गरी प्राथमिकता समेत तोकी लाभग्राहीको सूची प्रकाशन गर्नेछ । यसरी सूची प्रकाशन गर्दा दफा ४ बमोजिम छनौट गरी सोही आधारमा प्राथमिकता तोकी सूची प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।
७. **बस्ती स्थानान्तरण:** (१) कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा बस्ती प्राकृतिक विपद्को दृष्टिले जोखिमयुक्त रहेको लागेमा दफा १० बमोजिमको समितिले बस्ती स्थानान्तरणको लागि कार्यपालिकामा सिफारिश गर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम सिफारिश भई आएमा कार्यपालिकाले बस्ती स्थान्तरण गर्न सकिने सम्भावित स्थानको खोजी गरी बस्ती स्थान्तरण गर्न सक्नेछ ।
- (३) बस्ती स्थान्तरण सम्बन्धी कार्यविधि कार्यपालिकाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद -३

घर निर्माण तथा लाभग्राहीको योगदान

८. घरको डिजाइन तथा लागत अनुमान: (१) कार्यालयले लाभग्राहीहरूको घर निर्माण गरिदिने प्रयोजनको लागि सम्भव भएसम्म एकै किसिमको ढाँचाको घरको डिजाइन तयार गरी लागत अनुमान गर्नु पर्नेछ ।
- (२) लाभग्राहीका लागि निर्माण गरिने घरको ढाँचा अनुसूची -२ बमोजिम हुनेछ ।
९. कार्यक्रम कार्यान्वयन : (१) कार्यालयले लाभग्राहीको छनौट भईसके पश्चात कुल निर्माण गरिने आवास एकाईको संख्या एकिन गरी एकै पटक बोलपत्र मार्फत आयोजना कार्यान्वयन गरिने छ।
- (२) यस कार्यक्रम अन्तर्गत निर्माण गरिने आवास एकाईहरू भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधिको प्रयोग गरी गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद- ४

समिति सम्बन्धी व्यवस्था

१०. कार्यक्रम निर्देशक समिति : (१) कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी आवश्यक नीतिगत तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी निर्णय गर्न र आवश्यक व्यवस्था गर्न गाउँपालिकामा तपसिल बमोजिमको एक कार्यक्रम निर्देशक समिति रहनेछ ।

(क) गाउँपालिका अध्यक्ष	-अध्यक्ष
(ख) गाउँपालिका उपाध्यक्ष	-सदस्य
(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- सदस्य
(घ) कार्यपालिकाको पूर्वाधार विकास समितिको संयोजक	- सदस्य
(ङ) गाउँपालिका अध्यक्षले तोकेको एक जना महिला कार्यपालिका सदस्य	- सदस्य
(च) पूर्वाधार शाखा प्रमुख	- सदस्य
(छ) नमुना आवास कार्यक्रमको फोकल पर्सन	-सदस्य सचिव
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विषयका विज्ञ वा अन्य पदाधिकारीहरूलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:

- (क) कार्यक्रमको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीतिगत निर्णय गर्ने,
- (ख) कार्यक्रम कार्यान्वयनका सिलसिलामा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय र विषयगत समितिहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिने.
- (ग) लाभग्राही छनौट गर्न लाभग्राही सर्भेक्षण गराउने, पुष्टिकरण गराउने, लाभग्राही छनौट गर्ने र लाभग्राही सूची प्रकाशन गर्ने ।
- (घ) कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा गर्ने,
- (ङ) कार्यक्रमको सञ्चालन र कार्यान्वयनका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र अन्य निजी क्षेत्रहरूसँग समन्वय गर्ने,
- (च) कार्यान्वयनमा आएका बाधा अड्काउ फुकाउने,
- (छ) कार्यक्रममा आवश्यकतानुसार दण्ड गर्नुपर्ने भएमा सोको सिफारिश गर्ने,
- (ज) कार्यक्रम लागु भएको स्थानमा आवश्यक पूर्वाधार निर्माणका लागि कार्यपालिकामा सिफारिश गर्ने,
- (झ) वृद्ध, असहाय, एकल महिला आदि संरक्षण गर्नुपर्ने लाभग्राहीको प्राथमिकता निर्धारण गर्ने,
- (ञ) कार्यक्रम कार्यान्वयनका सम्बन्धमा अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- (४) **अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था:** यस कार्यक्रमको अनुगमन गाउँपालिकास्तरको अनुगमन समितिले गर्नेछ । अनुगमन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था जानकी गाउँपालिकाको योजना सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन कार्यविधि, २०७७ बमोजिम हुने ।

परिच्छेद -५

विविध

- १२. **निर्देशन पालन गर्नु पर्ने:** कार्यक्रम निर्देशक समितिले कार्यक्रम कार्यान्वयनका सिलसिलामा दिएको निर्देशन सम्बन्धित निकायले पालना गर्नु पर्नेछ ।
- १३. **विवाद समाधान:** कार्यक्रम कार्यान्वयन गराउने निकाय र लाभग्राही समूह वा लाभग्राहीहरूबीच कुनै विवाद उत्पन्न भएमा कार्यक्रम निर्देशक समितिले दिने निर्णय अन्तिम हुनेछ ।
- १४. **फरफारक:** गाउँपालिकाको फरफारक समितिको निर्णय अनुसार हुनेछ ।
- १५. **बेच विखन गर्न नपाउने:** लाभग्राहीले निर्माण सम्पन्न भएको पन्ध्र बर्षसम्म उक्त आवास एकाई बेच विखन गर्न पाउने छैन । बेच विखन गरेको पाईएमा प्रचलित कानून बमोजिम कार्वाही हुनेछ ।

१६. झुठा विवरण पेश गर्नेलाई कारवाही: कार्यक्रमबाट लाभ लिने वा लाभ गराई दिने उद्देश्यले झुठा विवरण पेश गरी लाभ लिएको वा झुठा विवरण सिफारिश गरेको ठहर भएमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

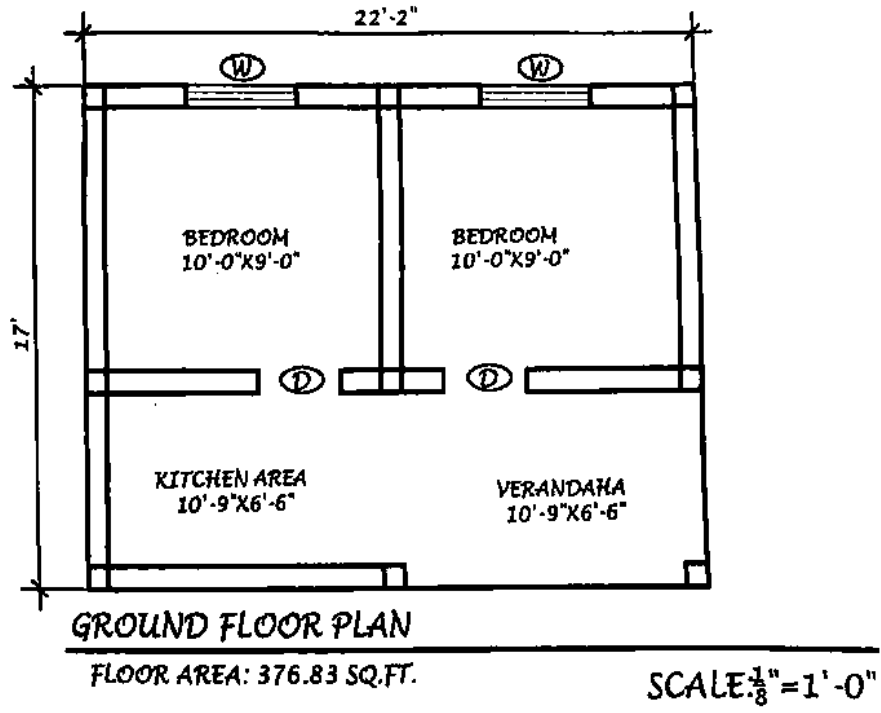
१७. दोहोरो सुविधा नपाउने : (१) नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट आवास सुविधा पाएका व्यक्तिले यस कार्यक्रमबाट आवास सुविधा पाउने छैन

१८. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा लेखिएकोमा यसै कार्यविधि बमोजिम र यस कार्यविधिमा नलेखिएका विषयमा प्रचलित कानून बमोजिम हुन

अनुसूची-१			
(दफा ४ को उपदफा (२) संग सम्बन्धित लाभग्राहीहरूको छनौटका आधारहरू			
क्र.सं.	विवरण	निर्धारित अंक	कैफियत
१.	हाल प्रयोगमा रहेको घरको क्षेत्रफल, प्रतिव्यक्ति वर्गफिटमा	३० भन्दा कम-१० ३० देखि ६० सम्म -५ ६० भन्दा माथि-०	
२.	उपभोगमा रहेको घरको क्षेत्रफल, प्रतिव्यक्ति वर्ग मिटरमा	१०० भन्दा कम-१० १०० देखि ३०० सम्म -५ ३०० भन्दा माथि-०	
३.	घरभित्रको भुईँ	माटो-१० इटा/ढुंगा आदि-५ सिमेन्ट-०	
४.	घरको गारो	फुस,बाँस,निगालो,रपट,दाउरा, पराल, स्याउला, टाटी, चोया, झिगटा, खडाई आदि-१० मिलेको ढुंगा माटोको गारो, काँचो इटामा माटोले पोतेको, जस्तापाताले बारेको, काठको टुक्राले बारेको-५ मिलेको ढुंगावा पाकेको इटा वा सिमेन्ट ब्लकमा माटो/सिमेन्ट-०	मिश्रित गारो भएमा ५० प्रतिशत वा सो भन्दा जुन प्रकृतिको गारो सोहीलाई मान्ने ।
५.	घरको छानो	फुस, आटवेस, स्याउला, प्लाष्टिक सिट आदि-१० खपडा, टायल-५	मिश्रित छानो भएका ५० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी जुन प्रकृतिको गारो

		ढलान, जस्तापाता-०	छ सोहीलाई मान्ने ।
६.	घर बस्तीमा साधारणतया ५ घर रहेको वा नरहेको	भएको -१० नभएको -०	भौगोलिक रूपमा बस्ती भिरालो जमिनमा रहेको लागु हुने छैन
७.	जग्गाको स्वामित्व	लालपुर्जा भएको वा स्वामित्व पाउन सकिने ऐलानी-१० नदी/ताल/किनारा/सरकारी जग्गामा-०	
८.	खेतीयोग्य जग्गा	अन्यत्र जग्गा नभएको-१० अन्यत्र जग्गा भएको -०	
९.	घरमुलीको हकमा	अति विपन्न, असहाय, असक्त, वृद्धवृद्धा, अनाथ, अपाङ्गता बालबालिका, एकल महिला घरमुली भएको -१० अन्य-०	दलित, सिमान्तकृत

अनुसूची -२
(दफा ९ को उपदाफ (३) संग सम्बन्धित)
आवास एकाई नमुना

आज्ञाले
भानुभक्त भट्ट
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत